

(اصول بنیادی آمارهای رسمی)

نگرانی در مورد آرایه آمارهای رسمی از جانب سازمان ها و دولت ها، حتی سازمان ملل را بر آن داشت تا با تدوین منشور یا اصولی دولت ها و کشورها را ملزم کند تا با دقت و مسئولیت پذیری بیشتری نسبت به تولید و آرایه آمار به مخاطبان عمل نمایند.

اداره آمار سازمان ملل در سال ۱۹۹۳ ده اصل را تدوین و به کمیسیون آمار این سازمان تحویل داد. این کمیسیون پس از بررسی های لازم آنها را با عنوان "اصول بنیادی آمارهای رسمی" در سال ۱۹۹۴ به تصویب رساند. در این ده اصل تاکید سازمان ملل بر رعایت موازین اخلاقی و منطقی بر پایه راستی و اعتماد است. این ده اصل در واقع چشم انداز شفافیتی در چگونگی کیفیت تولید و اشاعه آمار در هر کشور را فراروی تمامی دست اندرکاران فعالیت های آماری می گذارد و به شرح زیر است:

اصل ۱- ارتباط، بی طرفی و دسترسی برابر:

آمارهای رسمی در هر کشوری باید موثق ترین و مورد اعتماد ترین اطلاعات یک جامعه باشند که توسط سازمان ها منتشر می شوند و جزئی ضروری از سیستم اطلاعاتی یک جامعه ی دموکراتیک را فراهم می سازند تا هم دولت ، برنامه ریزان ، پژوهش گران و تمامی اعضا و عموم افراد جامعه از آن بهره مند شوند. بنابراین حق هر شهروندی است که به صورت آزاد به بانک های اطلاعاتی آمارهای رسمی که در کمال بی طرفی توسط سازمان ها آرایه و منتشر شده است دسترسی داشته باشد.

اصل ۲- موازین و اخلاق حرفه ای:

همه ارکان و اجزاء دولت و تمامی سازمان ها موظف هستند که با روش های علمی و با رعایت اخلاق حرفه ای ، آمار و اطلاعات را در اختیار مردم قرار دهند. همچنین نیاز است که هر کدام از مراحل فرایند فعالیت های آماری ثبت، تولید، جمع آوری، پردازش، نگهداری و انتشار با روش های دقیق علمی و با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات توسط متخصصان انجام شود تا باور عمومی جامعه نسبت به آن ها مورد خدشه قرار نگیرد.

اصل ۳- پاسخ گویی و شفافیت:

برای درک بهتر از داده ها، سازمان ها و موسسه های آماری باید نسبت به آمارهای آرایه شده هم مسئولیت پذیر باشند و هم پاسخ گو. این آمارها باید با روش ها و روندهای مشخص و روشن و شفاف تولید و منتشر شوند و به دور از هر گونه ابهامی باشند تا مخاطبان بتوانند به آن ها با اعتماد بیش تری برخورد کنند. در این اصل تاکید بر پاسخ گویی همه افراد حقوقی و حقیقی است که باید نسبت به تولید و انتشار آمار و اطلاعات قدرت پاسخ گویی داشته باشند.

اصل ۴- پیش گیری از استفاده نادرست:

سازمان ها و موسسه های آماری برای پیش گیری از تفسیرها و تعبیرهای اشتباه و استفاده نادرست از آمار، باید همراه انتشار آن ها توضیحات لازم را به مخاطبان ارائه نمایند.

تحلیل ها، تفسیرها و تعبیرهای افراد استفاده کننده از آمار به سازمان های تولید کننده و منتشر کننده برنمی گردد و سازمان ها مجازند که برای پرهیز از هر گونه اشتباه و برای شفاف سازی آمارهای ارائه شده، توضیح های تکمیلی منتشر کنند.

اصل ۵- صرفه جویی:

موسسه های آماری می توانند داده های لازم را از انواع منابع، اعم از آمارگیری های مختلف و یا اطلاعات ثبتی اداری تهیه کنند. اما سازمان ها برای اجرای طرحهای آماری و سایر فعالیت های آماری لازم است منابع مالی و اداری خود را با توجه به کیفیت، دقت زمانی و هزینه ها، با رعایت اصل صرفه جویی تنظیم نمایند.

به دلیل نبود ارتباط بین سازمان ها خیلی از فعالیت های آمارگیری تکراری است و با صرف هزینه های بی شماری دو باره تولید می شوند، یا در برخی موارد به جای استفاده از روش های نمونه گیری از آمار گیریهای فراگیر استفاده می شود که موجب صرف هزینه های زیادی می شود.

اصل ۶- حفظ محرمانگی:

هیچ سازمان یا موسسه آماری نمی تواند اطلاعات محرمانه و شخصی افراد را در اختیار عموم قرار دهد و این اطلاعات باید به صورت محرمانه نگهداری و ذخیره شوند. سازمان های مسئول باید تمهیدات لازم برای امنیت اطلاعات را در نظر بگیرند.

اصل ۷- قانون آمار:

سازمان ها و دولت ها موظف اند قوانین مقررات و موازین حاکم بر نظام های آماری داخلی و جهانی را رعایت کنند و به کار گیرند و در این مورد اطلاع رسانی لازم را به عموم مردم انجام دهند.

اصل ۸- هم آهنگی در سطح ملی:

تمامی سازمان ها و موسسه های آماری در یک کشور برای اجرای نظام جامع آماری و ارائه آمارهای رسمی باید بین تمامی بخش های خود هم آهنگی و انسجام لازم را به وجود بیاورند تا تناقضی در تولید و انتشار آمار در سطح جامعه ایجاد نشود.

اصل ۹- استانداردهای جهانی:

بهره گیری از استانداردها، قوانین و مقررات جهانی که توسط سازمان های جهانی تدوین و ابلاغ می شود یکی از موفقیت های نظام آماری در یک کشور است و تمام سازمان ها و موسسه های آماری و دولت ها موظف به رعایت آن ها هستند.

اصل ۱۰- همکاری بین المللی:

برآورده کردن نیاز سازمان های جهانی برای ارائه آمارهای مورد نیاز یکی از وظایف نظام جامع آمارهای رسمی یک کشور است و کشورها سازمان ها و موسسه های آماری باید نسبت به این امر متعهد باشند.